

– Vi levde i fattigdom

Vi ga gaver til andre, men ikke til våre egne barn. Fortsatt er det sårt at folk ikke forstår hvordan det er å ha så dårlig råd.

At jeg ikke hadde råd til gaver til mine egne barn synes jeg fortsatt er sårt å snakke om, sier Heidi.

Hun møter meg hjemme i det landlege kjøkkenet sitt i en vestlandsbygd. En gryte putrer på komfyren, og i ovnen eser hjemmebakke brød. Hun er en jordnær, pen dame i 50-årene,

liten og frodig, og med langt, blondt hår.

Rolig og ettertenksomt forteller hun om fortiden. Hun fikk barn så altfor tidlig, sier hun over en kaffekopp.

– Jeg begynte i feil ende. I hvert fall når du skal følge malen til et typisk A4-mønster. Jeg var ung og kanskje naiv og

dum. Planen var jo å få meg en utdannelse, men ønsket om et friår fra skolen og en graviditet satte en stopper for det. Jeg mente at en bør ta ansvar for det en gjør, så abort var utelukket. Den meningen har jeg ennå, sier Heidi og smiler litt sjenert.

Som ungjente vanket hun

i kristne miljøer og ble hode-stups forelsket i en kjekk kar i menigheten. Hun var bare 15 år, og han noen år eldre. 18 år gammel var hun med barn. Da hadde hun sluttet på gymnaset, hvor hun mistrivdes. Hun fortalte ingen at hun var gravid, bare skyndte seg å invitere til bryllup.

– Jeg orket ikke folkesnakket. Skulle de gå rundt og si at jeg måtte gifte meg? Eller mase om at jeg måtte ta abort? Vi hadde giftet oss uansett! Men moren min gjettest at jeg var gravid dagen etter bryllupet, og da sa jeg sannheten, sier Heidi.

Måtte låne akebrett

Familien tok det pent.

Mannen gikk på pastorskole, og da Heidi kom på besøk

De blå sidene Samtale i natten

Illustrasjonsfoto: Colourbox

hadde Heidi fire småpiker. Mannen livnærte seg som omreisende predikant. Fast stilling kunne han ikke tenke seg. Han var snill, og de hadde det godt sammen, men de manglet alltid penger. Det var slitsomt å ha så dårlig råd. Hun hadde noen småjobber, men det var ikke så lett når barna var små og mannen stadig var på reise. Heidi kokte kluter som hun brukte til bleier, og laget grøt eller spaghetti når de ikke hadde penger til middag. Ungene måtte arve tøy.

Skolearrangementer var et mareritt. Heidi prøvde å låne akebrett og annet når det var aktiviteter på skolen. Ofte hadde hun dårlig samvittighet når hun sendte barna av gårde med mangelfullt utstyr.

Til jul ga de gaver til andre barn i familien, men ikke til hverandre eller til egne barn.

– Det var ingen god følelse. Barna ble lei av å høre at vi aldri hadde råd. På skolen gikk det bra, men i ettertid har jeg forstått at de ble ertet fordi vi var fattige. Det er leit. De ble på en måte litt outsiders. Vi kjørte rundt i en gammel bil og hadde sparsommelig med møbler. På ferie var vi aldri, men mannen min og jeg jobbet som aktivitetsledere på kristne leirer om sommeren, og der følte iallfall ungene at de fikk et lite avbrekk fra hverdagen.

Sliten etter skilsmissen

Hjemme hopet regningene seg opp. Heidi og mannen måtte stadig ringe rundt og be om utsettelse på inkassovarsler og forbrukslån.

– Det å spørre om lån var forferdelig skamfullt. Ikke visste jeg hvordan vi skulle betale det tilbake heller. Banken var uvillig, så det ble ofte til at vi lånte av venner og familie.

Heidi håpet i lang tid at firmaet til mannen ville gå bedre, men etter noen år forsto hun at

Har du livserfaringer du vil dele med andre?

Skriv til: Norsk Ukeblad,
«Samtale i natten», 0441 Oslo, eller:
norskukeblad@egmont.com.
Så møtes vi – du forteller,
og vi skriver. Du loves full anonymitet.
Historier som kommer på trykk,
honoreres med inntil kr 1000.

Journalist Tine Cecilia Holm
møtte Heidi (52)

ting ikke bedret seg.

– Jeg håpet at mannen min ville ta mer ansvar for økonomien, men det skjedde ikke. Han brukte penger på ting jeg syntes var unødvendig, og kalte det investeringsperioder.

Heidi klarte til slutt å få seg fast jobb. Hun trivdes med kollegaer, og mannen syntes hun forandret seg. Han ble mistenksom og irritert. Etter 19 års ekteskap bestemte de seg for å skilles. Heidi ble alene om hovedansvaret for barna, som nå var i tenårene.

Tiden etter skilsmissen var tung. Heidi slet med depresjon, men med fast jobb hadde hun for første gang kontroll på økonomien, og det var godt. Et lån fra sosialkontoret gjorde at hun kunne betale regningene.

Hun ble lei seg da kollegene inviterte henne med på salg, og sa at hun måtte unne seg noe.

– Jeg hadde ikke engang en 50-lapp til overs. Det var vondt ikke å bli trodd på det. Jeg har inntrykk av at folk med grei økonomi ikke forstår hvor umulig det er å unne seg noe når man ikke har pengene, sier Heidi og blir skjelven i stemmen.

All reklamen som kom i posten, kastet hun. Hun orket ikke å lese om fristelser hun ikke kunne få.

– Hva er det som er verst med dette?

– Det er at vi som har dårlig råd, blir sett ned på og ikke er like mye verdt som andre. Ofte tror folk at vi ikke tar oss av ungene våre også. Vi lever i et samfunn der det ytre betyr så mye, og det materielle styrer. Men det kan være mye omsorg i en familie selv om en ikke har høy inntekt.

Tok igjen ungdomstiden

I en alder av 36 ble hun bestemor, samtidig som hun selv

gikk på byen og slo ut håret, singel som hun var for første gang i livet.

– Jeg føler ikke at jeg gikk glipp av noen ungdomstid. Den tok jeg igjen de få årene jeg var alene, sier Heidi.

I dag har hun ny samboer, har fått seg utdanning og driver eget foretak. Hun trenger ikke lenger å snu på hver krone.

– Tidligere er jeg blitt såret av kommentarer som «det har vel ikke du råd til». Så det å kunne dra på ferie føles godt, sier Heidi.

Men angst for ikke å kunne betale regningene har hun ennå. Hun betaler alltid innen fristen. Har hun en 500-lapp til overs, gir hun den til jentene. Heidi vil ikke at barna skal havne i samme situasjon som henne.

Hun tror ikke barna klandrer henne for at de vokste opp i enkle kår.

– De sier at de fikk mye som ikke andre barn får, og at de har lært å stå på egne ben.

– Hvorfor forteller du dette til Norsk Ukeblad?

– For at folk skal forstå at det å ha lite penger går på helsen løs. Og at vi kan være gode foreldre likevel. Jeg tror mange som sliter med økonomien, kjenner seg igjen, men de sier ikke noe fordi det er skambelagt. Men én ting er bra – jeg har lært meg å være takknemlig for det jeg har.

I løpet av samtalen har Heidi kjempet med gråten, betror hun meg.

– Fortsatt liker jeg ikke julen så godt. Den står for meg som et mareritt. Jeg husker at vi slet i mange måneder på nyåret med etterslep på økonomien. Julen burde handle mindre om materielle ting og mer om å ta vare på hverandre. ❀

noen måneder etter bryllupet, ble hun nektet adgang: Noen kunne ta anstøt av magen. Det var synlig for alle at de hadde hatt sex før ekteskapet.

– Mannen min fikk i tillegg karantene i ett år fra å preke. Dette lo vi av. Vi var kristne, men hadde vært sammen lenge, og klarte ikke å vente. Vi var jo så glad i hverandre.

Tre barn til kom på løpende bånd, og i en alder av 26 år

Å måtte låne penger
var forferdelig
skamfullt